

PROTOKOLL

fra møte i Fylkesstyret Nord-Trøndelag

Møtedato	07.02.2014	Vår dato: 12.02.2014
Møtetid	10:00-16:00	Utvalgssekretær Nord-Trøndelag Bondelag
Møtested	Steinkjer	Telefon

Sak 14/00048

Som medlemmer møtte: Asbjørn Helland (fram til lunsj), Inger Hovde, Kåre Peder Aakre, Trond Hodne, Johan Kristian Daling, Erik Melting.

Forfall: Borgny Kjølstad Grande, Marna Ramsøy

Som varamedlem møtte:

Til behandling:

Faste saker :

- 1/2014 Godkjenning av innkalling og saksliste
Vedtak: Godkjent
- 2/2014 Godkjenning av protokoll
a) Protokoll fra styremøte 27. januar 2014
Vedtak: Godkjent
- 3/2014 Siden sist / åpen post
a) Rovdyrmøte v/Pål-Krister
b) Møte med stortingsbenken v/Marit
c) Møte i Samarbeidsrådet v/Marit
d) Kornkonferanse v/Johan Kristian
e) Møte i Innovasjonstyret v/Johan Kristian
Vedtak: a)-d) Til orientering e) Avslagssakene følges nøyere
- 5/2014 Invitasjoner/møter/arrangement
a) Invitasjon til årsmøte i Norsvin Trøndelag 13. februar.
b) Årsmøte NTBU 8. februar
c) Møte SV 13. februar
Vedtak: a) og c) Kåre Peder deltar, d) Forfall Borgny, ingen deltar.

6/2014 Media

7/2014 Fylkeskontoret informerer

Samvirkeorganisasjonene kom og deltok fra kl 10.00 til og med lunsj. Styremøte fortsatte etterpå.

Saker til behandling

8/14 13/01098-6 Årets lokallag

Vedtak

Verdal Landbrukslag utnevnes til årets lokallag på årsmøte i Nord-Trøndelag Bondelag.

Saksutredning

Styret må avgjøre hvilket lokallag som skal bli årets lokallag.

Kriteriene for tildeling er:

- Høyt aktivitetsnivå
- God synlighet i lokalmiljøet
- God oppfølging av eksisterende og nye medlemmer
- Gode ververesultater og gjennomtenkt vervearbeid

Årets lokallag tildeles kr. 5000,- og nomineres til årets lokallag i Norges Bondelag.

Verdal Landbrukslag har i 2013 fått flest innmeldinger av lokallagene i Nord-Trøndelag, hele 20 stk. Verdal Landbrukslag har hatt et aktivt år i 2013, her er utdrag fra deres årsmelding:

Det har blitt arrangert to bondepuber i samarbeid med Vuku Landbrukslag, en i februar og en i oktober.

I april arrangerte lokallaget en politisk dag for å gi politikerne innblikk i dagens landbruk. Alle partiene ble invitert til en rundtur på gårdsbruk med ulike produksjoner. Det møtte opp politikere fra alle partier med unntak av Høyre og Frp. På kvelden var det medlemsmøte med middag etterfulgt av en politisk debatt. 40-50 medlemmer møtte opp, noe vi var godt fornøyd med.

For første gang på flere år arrangerte vi Åpen gård. Dette ble gjennomført 25. august på Ydse hos Arne Holan og Vivi Laursen, hvor Karl Bernhard Hoel og Nina Solli driver melkeproduksjon. En flott dag med over 400 besøkende og fine avisoppslag etterpå.

Landbrukslaget har vært med på møtene i Verdal næringsforum igjennom året, og passa på landbrukets interesser der. I mai var vi representert på grilldagen i sentrum som ble arrangert i regi av Verdal næringsforum.

Mange av våre medlemmer stilte opp som dugnadshjelp på Landsstevnet som Norges Bygdeungdomslag arrangerte på Inderøy i juli.

Høringsuttaler/leserbrev

Landbrukslaget sendte en uttale til høringsrunden vedrørende sammenslåing av landbrukskontoret og plan- og oppmålingskontret i Innherred samkommune. Vi stilte oss negative til sammenslåingen. Det har også blitt sendt inn uttale fra landbrukslaget vedrørende fylkesveiplan for 2014-2017.

I september utfordret landbrukslaget ordføreren på hans hensikter og ønsker for landbruksnæringa i kommunen, hvor tema som byggesaksgebyr, eiendomsskatt og jordvern sto sentralt i et leserinnlegg i Verdalingen. Resultatet av dette var at ordfører Bjørn Iversen innkalte oss til et møte. I møtet la vi vekt på at vi ønska en sterkere og tydeligere støtte av næringa fra politisk hold, og at det i enkelte overnevnte tema var behov for endringer. Gebyrsatsene skal opp til behandling i desember/januar og vi er lovt å komme tilbake i et nytt møte for å se hvordan nye satser vil slå ut for næringa, før ev. vi går videre med saken. Når det gjelder eiendomsskatten fikk vi i oppgave å skriftlig redegjøre mer rundt arealutfordringene med trønderlånene, som gjør at eiendomsskattenivået kommer veldig høyt.

9/14 13/01398-10 **Utkast diskusjonsnotat - innspill fra Nord-Trøndelag Bondelag til jordbruksforhandlingene 2014**

Vedtak

Administrasjonen utarbeider nytt forslag til diskusjonsnotat i tråd med styrets behandling, som endelig behandles på styremøte 17. februar.

Saksutredning

Nord-Trøndelag Bondelag har mottatt innspill til jordbruksforhandlingene fra xx lokallag. I tillegg er det mottatt innspill fra xxxxxxxxxxxxxxxx

1. Hovedprioriteringer

Jordbruk er den viktigste næringa i Nord-Trøndelag, målt i verdiskaping og sysselsettingseffekt. En landbrukspolitikk som gir inntektsmuligheter for næringa og et aktivt jordbruk med variert bruksstruktur er avgjørende for Nord-Trøndelags utvikling.

Ny regjering har lagt til grunn viktige målsettinger om økt matproduksjon i Norge i sin Regjeringsplattform. For å kunne nå de ambisiøse målsettingene om økt selvforsyning er det helt avgjørende å videreføre en aktiv landbrukspolitikk også framover som utnytter våre ressurser over hele landet i matproduksjonen.

Det er imidlertid grunn til å tro at jordbruksforhandlingene i 2014 vil skille seg fra oppgjørene med den rød-grønne regjeringen. Det er grunn til å tro at vi kan få diskusjoner både om rammen og fordelingen av midler. Det er fra regjeringspartienes side signalisert at forenkling av regelverket, virkemiddelapparatet og støtteordningene bør være en del av drøftingene under årets jordbruksforhandlinger. Næringskomiteen skriver imidlertid i sin innstilling til budsjettet for 2014: « *Komiteen viser til at det er bred enighet om at lønnsomheten i norsk landbruk må styrkes, og at dette kan gjøres både ved økt inntekt og lavere utgifter.*

Nord-Trøndelag Bondelag mener derfor det er av største viktighet at Bondelaget i sitt krav til årets jordbruksforhandlinger står på samme linje som tidligere år ift behovet for å styrke lønnsomheten i jordbruket.

Næringens behov for bedre lønnsomhet og forutsigbare rammebetingelser er ikke endret som følge av ny regjering. Nord-Trøndelag Bondelag mener dette kan gjøres gjennom en videreutvikling av gjeldende inntektspilarer:

- Markedsinntekter, budsjettstøtte og skatte- og avgiftspolitikken.
- Markedsbalansering, tollvern og matkjede makt

Hovedprioriteringer fra Nord-Trøndelag Bondelag:

- 1. Sikre lønnsomhet for å øke matproduksjonen.***
- 2. Sikre god økonomi i distriktslandbruket.***

3. Styrking av investeringsvirkemidler.

1.1 Lønnsomhet i produksjonen er avgjørende for økt matproduksjon.

Produktivitetsframgangen har vært svært stor i landbruket de senere åra. Næringa får imidlertid ikke ta tilstrekkelig del i gevinsten av dette. Jordbruksoppkjørene i de to forrige Stortingsperiodene har grovt sett forutsatt en inntektsutvikling på linje med andre grupper i kroner. Landbruket har ikke fått beholde produktivitetstevinst i form av tetting av inntektsgapet til andre grupper. Fjorårets avtale la faktisk til grunn noe tetting av inntektsgapet ift andre grupper. Dette var et svært viktig prinsipp, og må videreføres. Bare på denne måten kan en gjøre næringa i stand til å konkurrere om arbeidskraft, og samtidig sikre nødvendige fornying av driftsapparatet og vedlikehold av jordressursene.

For å ivareta målsettingene i Stortingsmeldinga, er det ikke tilstrekkelig å framskrive utviklinga vi har hatt i landbruket fram til i dag. Produksjonsgrunnlaget og produksjonsevnen må økes gjennom virkemiddelbruk som gjør det lønnsomt å produsere mat i Norge. Nye generasjoner må tilbys inntekt og velferd på linje med andre grupper. For å kunne øke innenlands produksjon av mat mener Nord-Trøndelag Bondelag det er viktig å stimulerer til mengde- og kvalitetsproduksjon med basis i norske ressurser. Dette kan skje både gjennom økt pris og prioritering av inntektsgivende ordninger for bonden.

De arbeidskrevende husdyrproduksjonene har små muligheter for å kompensere et lavt lønnsnivå i landbruket med annen inntekt. Det er krevende til enhver tid å ha ansvar for husdyra, og den store økningen i bruksstørrelsene gjør det nå mer nødvendig å leie inn arbeidskraft. Det kreves store investeringene for å fornye driftsapparatet og sikre framtidig drift i disse produksjonene. Økonomien i de arbeidskrevende produksjonene må styrkes.

Melkeproduksjonen er hjørnesteinsbedriftene i mange nordtrønderske kommuner og en bærebjelke i norsk landbruk, spesielt i distriktsjordbruket. Det er kritisk nødvendig å styrke økonomien i melkeproduksjonen både på kort og lang sikt. Norsk storfekjøtt- og melkeproduksjon trenger en snuoperasjon. Den betydelige underproduksjonen på storfekjøtt må tettes.

En har i dag en utfordrende markedssituasjon på gris, med markedsoverskudd. Det må settes inn tiltak for å få kontroll på markedssituasjonen for gris, for å kunne hente ut målpris og gi rom for framtidig målprisøkning. Konesjonsregelverket for svin må ligge fast, og en må styrke kontrollen for å sikre at intensjonene med konsesjonsregelverket overholdes.

Det er nødvendig å dreie virkemiddelbruken noe fra støtte i form av arealtilskudd over til støtte til produksjon i form av dyretilskudd og grunntilskudd korn. Dette for å stimulere produksjon. Disse endringene må dekkes inn med friske midler over statsbudsjettet.

1.2 Distriktsprofil og kapitaltilgang i distriktene

Nord-Trøndelag Bondelag ønsker å prioritere distriktsjordbruket. Det skulle regjeringen ønsker å gjøre mellom landbrukspolitikken og distriktspolitikken er både uheldig og unaturlig, spesielt i Nord-Trøndelag. Mange distriktskommuner har en betydelig andel av næringsliv og sysselsetting knyttet til landbruket. Viljen til å bruke politiske virkemidler for å sikre matproduksjon og bosetting i distriktene vil til syvende og sist handle om hvilket Nord-Trøndelag og hvilket land vi vil ha.

Skal vi nå målet om økt matproduksjon i Norge, må vi sikre produksjon på alt tilgjengelig areal. Vi må bruke arealet der det faktisk finnes fra naturens side. I marginale områder ser en at jord allerede tas ut av drift fordi lønnsomheten i produksjonen på stedet marginaliseres. Det er avgjørende at det er lønnsomhet i produksjonen også på arealet i distriktene. De grovforbaserte produksjonene, som melk- og storfekjøttproduksjon, ammeku og sau, har sin hovedtyngde i distriktene og må fortsatt løftes særskilt.

Nord-Trøndelag Bondelag vil peke på en særskilt utfordring med hensyn til å sikre nødvendige investeringer i distriktslandbruket. Det er en generell trend at det har vært underinvestert over tid i viktige produksjoner. Begrensa eiendomsverdigrunnlag i distriktene gjør det vanskelig å få tilgang til nødvendig kapital for fornying av driftsapparatet gjennom bank. Dette hemmer nødvendig utvikling i distriktene.

Nord-Trøndelag Bondelag etterlyser derfor mer aktiv virkemiddelbruk for å holde oppe aktiviteten og mangfoldet i distriktslandbruket. Vi mener Innovasjon Norge må tillegges en langt mer aktiv rolle i distriktsutviklingssammenheng. Etter vår vurdering har en for ensidig fokus på lønnsomhetsvurderinger ved tildeling av investeringsvirkemidler, sammen med underfinansiering av ordningene, hemmet nødvendig utvikling i distriktene. (Det er nødvendig at det offentlige virkemiddelapparatet tar større risiko i distriktene for å holde oppe aktiviteten basert på de naturgitte ressursene. Innovasjon Norges ordninger med risikolån må kunne gis til landbruksvirksomhet.)

Nevne andre virkemidler med distriktsfunksjon? Frakt, distriktstilskudd?

1.3 Investeringsvirkemidler

En økning i investeringsvirkemidlene vil lette nødvendige nyinvesteringer. Næringskomiteen peker i sin uttalelse til budsjettet for 2014 på dette: *"Komiteen viser til den brede enigheten om viktigheten av å gi incentiver til investeringer og driftsoptimalisering. I dette ligger investeringsordninger, bistand fra virkemiddelapparatet og andre tiltak som øker investeringsmulighetene i landbruket. I dette ligger også en forutsigbar landbrukspolitikk, som gir landbruksnæringen trygghet for sine investeringer."*

Nord-Trøndelag Bondelags holdning er i utgangspunktet at lønnsomheten i den løpende produksjonen bør være så god at investeringsvirkemidlene er unødvendige. Vi ser imidlertid at dette ikke er tilfelle, og mener det vil være nødvendig å prioritere investeringsvirkemidlene sterkere framover, for å sikre nødvendig fornying av driftsapparatet i melkeproduksjonen spesielt.

Inn med fondssparing med skattefordel, som skogfond.

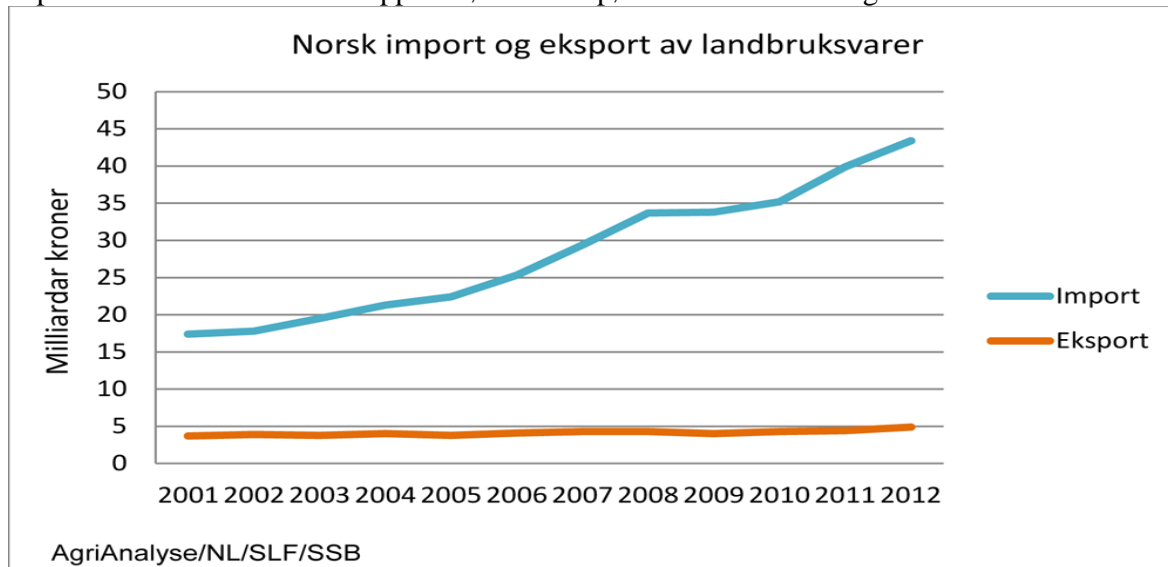
2. Tollvern og markedsregulering viktige premisser

Vi vil peke spesielt på tollvernet som en avgjørende premiss for å nå målsettingene om økt innenlandsk produksjon både på kort og lang sikt.

Innføringen av prosenttoll på noen utvalgte tollinjer fra 1. januar 2013 var avgjørende for å sikre et nasjonalt marked med volumproduksjon av norske råvarer til næringsmiddelindustrien og muligheten til å oppnå økte priser i framtida.

Agrianalyse har i Rapport 4-2012 konkludert med at norsk landbruksvarehandel de siste ti årene viser en sterk vekst i importvolum, samtidig som eksportvolumene er stabile. Med unntak av svin og fjørfe har norske produksjonsvolum i beste fall stagnert, og det er en fallende tendens i forhold

til etterspørselen i markedet for mange produksjoner og produkter. Det betyr i klartekst at det er importvolumene som dekker opp den økte etterspørselen av mat i Norge.

Nord-Trøndelag Bondelag advarer sterkt mot å skape usikkerhet om rammebetingelsene ved å reversere disse tollendringene. Det er verdt å merke seg at en samlet norsk matindustri også har bedt om at det ikke må gjøres ensidige endringer i tollvernet.

I tillegg til tollvernet er det avgjørende å videreføre sterke markedsreguleringsordninger, for å sikre virkemiddelapparat som kan balansere tilbudet til etterspørselen i det innenlandske markedet for mat. Dette er det bred støtte for både i landbruket, i norsk matindustri og i varehandelen.

3. Bakgrunn

Landbruks- og matmeldinga fastsetter ambisiøse målsettinger for utviklinga av norsk landbruk og matproduksjon de kommende åra, og Bondelaget må stå tydelig på disse målsettingene. En samlet næringskomite stilte seg også i høstens innstilling til statsbudsjettet for 2014 nok en gang bak denne meldinga: *"Komiteen viser til merknadene til landbruksmeldingen Meld. St. 9 (2011–2012) om landbruks- og matpolitikken, jf. Innst. 234 S (2011–2012). Komiteen viser til at den uttalte intensjonen med meldingen var å skape en bred forankring i Stortinget om landbrukspolitikken, og at meldingen hadde til hensikt å skissere politikken for de nærmeste 10–15 årene."*

I Næringskomiteens innstilling til statsbudsjettet heter det videre:

"Komiteen viser til at det er bred enighet om at norsk landbruk skal ha fokus på økt matproduksjon med intensjon om økt selvforsyning. Dette har blitt trukket frem av både den rød-grønne regjeringen og Solberg-regjeringen.

Komiteen viser til at det i Innst. 234 S (2011–2012) ble skrevet en rekke felles komitémerknader. Komiteen ser dette som bredt forankrede føringer for landbrukspolitikken også de nærmeste årene. Komiteen viser til følgende komitémerknad i Innst. 234 S (2011–2012):

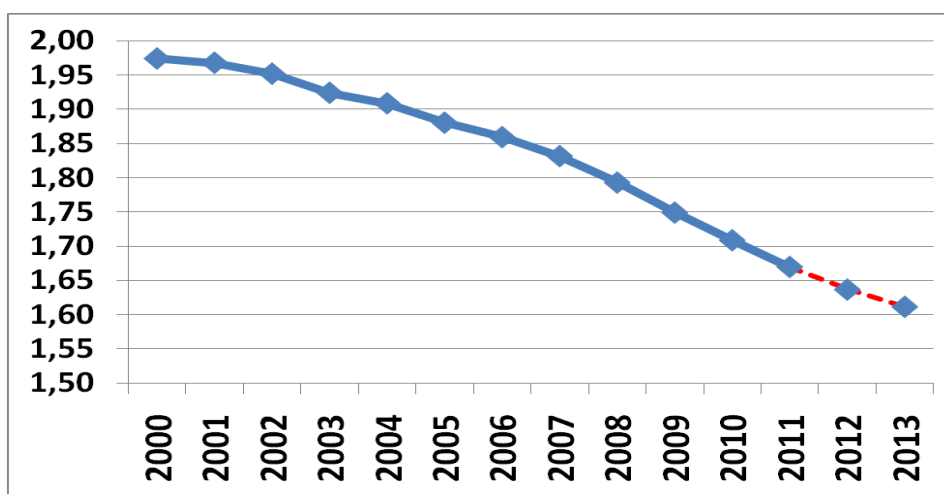
«Komiteen er opptatt av at landbruket får rammevilkår som kan bidra til at næringens samlede lønnsomhet kan bedres i årene som kommer.»

Selvforsyning og beredskap

For å opprettholde vår forsyningsgrad må innenlands produksjon av mat øke med 1 % i året fram mot 2030. I Trøndelag er den uttalte politiske målsettingen at landbruksproduksjonen skal økes med 1,5 % årlig i samme periode. Dette med utgangspunkt i at Trøndelag i nasjonal sammenheng har et aktivt landbruksmiljø og godt ressursgrunnlag for økt landbruksproduksjon.

OECD og FAO skriver i sin Food Outlook 2012 – 2021 at landbruksproduksjonen på verdensbasis må øke med 60% de nærmeste 40 årene, for å dekke den økende etterspørselen. Allerede i 2021 vil jordas befolkning ha økt med 680 millioner sammenlignet med 2012. Men til tross for forventet nominell prisøkning på matvarer globalt, forventes en langsommere vekst i produksjonen det kommende tiåret. Grunnen til dette er økende ressursmangel, miljøbelastning og økte produksjonskostnader. FAO og OECD skriver med bakgrunn i dette at hovedutfordringen for landbruket er å øke produktiviteten på en mer bærekraftig måte, for å møte den økte etterspørselen etter mat, fôr, biodrivstoff og fiber.

2,8% av landarealet i Norge er dyrka mark. I 2008 var arealet fylldyrka mark pr innbygger i Norge 1,79 dekar, mens det i 2012 var under 1,65 dekar. På verdensbasis er tallet i følge Verdensbanken 2,1 dekar pr innbygger.

I dag viser statistikken at jordbruksarealet i Norge er redusert fra et nivå på 10,36 millioner dekar i 2002 til 9,9 millioner daa i 2012, en nedgang på 450 000 daa. Bare de siste fem årene har nedgangen vært på 326 000 daa. I samme femårsperiode har jordbruksarealet i Nord-Trøndelag gått ned med 20 200 daa til 866 000 daa i 2012, til tross for aktiv nydyrking i fylket. Arealnedgangen skyldes delvis nedbygging av dyrka jord, men arealnedgangen er også et resultat av at jordbruksareal går ut av drift.

Disse utviklingstrekkene, sammen med de innenlandske politiske målsettingene om økt produksjon på norske ressurser, understreker behovet for å utnytte jordressursene effektivt også i Norge. Dette gjelder både innmark og utmark. Landets produksjonspotensial må utnyttes gjennom en politikk som gjør jordbruk og produksjon av mat lønnsomt.

4. Pris

Avvente innspill fra landbrukssamvirke.

For å stimulere til økt produksjon, er det svært viktig å gi rom for økte prisuttak i markedet på de produkter og vareslag det er muligheter for dette i markedet. Vi kommer tilbake til hvilke produkter vi mener det er rom for å øke målprisene innenfor gjeldende rammer i den videre omtalen. Som beskrevet ovenfor er det imidlertid også svært viktig å fortsette arbeidet med å utnytte mulighetene for sikre og styrka tollvern innenfor gjeldende handelsavtaler.

5. Budsjettoverføringer

Betydelige økte budsjettoverføringer er helt nødvendig, både for å sikre en kronemessig utvikling som andre grupper, og å tette inntektsgapet til andre grupper.

Nord-Trøndelag Bondelag ønsker også å prioritere distriktsjordbruket. Sysselsetting og bosetting knyttet til landbruket betyr relativt mest i distriktene. De grovforbaserte produksjonene, som melk, storfekjøtt, ammeku og sau, er viktigst i distriktene og må løftes særskilt. **Avgjørende å beholde distriktsprofil i virkemiddelbruken.**

AK-tilskuddene for grovforareal er et viktig element når det gjelder lønnsomhet i grovforproduksjonene. Stordriftsfordelene synes overvurdert i grovforproduksjon. Nord-Trøndelag Bondelag har i en årrekke krevd at arealtilskuddene for grovfor må økes, for å sikre lønnsomheten i grovforproduksjonene og å sikre tilgangen på egne areal. Lønnsomheten i grovforproduksjonen må derfor styrkes for å sikre fortsatt beiting og bruk av grovfor i husdyrproduksjonene. Ubalansen i tilskuddsnivå mellom korn og grovfor, og mangelen på struktur i korntilskuddet favoriserer kornproduksjon i konkurransen om arealene. En samordning av arealtilskuddene på korn og gras er derfor nødvendig.

Nord-Trøndelag Bondelag går for en utflating av arealtilskuddet for grovfor, ved å fjerne tilskuddsreduksjonen på grovforareal over 250 dekar. En slik endring må dekkes inn med friske midler over statsbudsjettet. En utflating av AK-tilskudd bør kombineres med en generell styrking av husdyrtilskuddene.

Fraktilskudd?

6. Forenkling

Hva mener styret skal signaliseres her?

7. Korn- og kraftfor

For å kunne øke innenlands produksjon av mat i tråd med målsettingene i landbruksmeldinga, mener Nord-Trøndelag Bondelag det er viktig å øke kornproduksjonen.

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er behov for å stimulere til økt forkornproduksjon og bedre kvaliteten på forkornet i Norge for å øke norskandel korn i kraftfor, og øke selvforsyningsgraden basert på norske ressurser. Vi mener imidlertid det ikke er rom for å øke kornprisen av hensyn til kostnadsøkningen dette vil innebære i husdyrproduksjonene, som er avtakere av kraftforet. En bedre kornøkonomi må komme som et resultat av kvalitetsbetaling, bedre agronomi og vekstskifte.

Nord-Trøndelag Bondelag mener derfor en skal videreføre kornpris og prisnedskrivningstilskuddet på dagens nivå.

Vi må se på virkemiddelbruken og vurderer innføring av et grunntilskudd pr kilo produsert korn og kvalitetsbetaling. Dette vil stimulere til økt produksjon og bedre kvalitet i kornproduksjonen. Dette vil etter vår vurdering være en vinn-vinn løsning for både kornprodusent, kraftforindustri og husdyrprodusenter.

8. Næringsutvikling og kapitaltilgang

Grovforproduksjonene er hjørnesteinsbedriftene i mange nordtrønderske kommuner og en bærebjelke i norsk landbruk, spesielt i distriktsjordbruket. Det er derfor kritisk nødvendig å styrke økonomien i disse produksjonene både på kort og lang sikt. Særlig trenger melk- og storfekjøttproduksjon en målrettet styrking av investeringsstøtten, for å utløse nødvendige investeringer i framtidig driftsapparat i disse produksjonene.

Det legges også vekt på en styrking av investeringsvirkemidlene i grøntsektoren. I et voksende marked med stadig skjerpede krav til produsent, er det et stort behov for nybygg og oppgradering av lager og kjølerom for å ivareta kvaliteten på produktene. Det er et stort etterslep i investeringer i lagerbygg.

En økning i de økonomiske rammene for investeringsvirkemidlene vil lette nyinvesteringer i arbeidskrevende og kapitalintensive produksjoner. Investeringsstøtten bør gis opp til 35% av kostnadsoverslaget. Dette vil ha en utløsende effekt, og bedre lønnsomheten i framtidige utbyggingsprosjekter. Tilskuddstaket bør økes i takt med kostnadsutviklingen.

Det må også innføres en ordning for fondsavsetning med skattefordel i jordbruket etter samme lest som skogfondsordningen. Dette vil gi den enkelte gårdbruker mulighet til å bygge opp kapital i et eget investeringsfond.

9. Miljøvirkemidler (RMP, SMIL, grøfting)

Beitetilskudd

Sentrale beitetilskudd er meget viktig for å ivareta kulturlandskap og biologisk mangfold.

Grøftetilskudd

Nord-Trøndelag Bondelag mener tilskuddsordningen for grøfting av jordbruksareal må styrkes. Det må stimuleres til økt grøfting både for å redusere klimagassutslipp fra jord, og å bidra til dyrkajorda i god hevd med økt avlingspotensiale.

Tilskudd til beiteareal for kortnebbgås

Skadene forårsaket av trekkende kortnebbgås var betydelige også i 2013, selv om sein vår gjorde konflikten på grasarealer noe mindre dette året. Bestanden har mer enn fordoblet seg siden 1996, og teller nå over 80 000 individer. Bestanden vokser, tross rekordhøy beskatning i den ordinære jakta i Norge og Danmark de siste åra. Tilskuddsordningen for tilrettelegging av beiteareal for trekkende gås fungerer godt for de brukerne som faktisk nyter godt av den. Det er imidlertid alt for lite midler i ordningen. Ved forhandlingene i 2011 ble ordningen overført til Regionalt miljøprogram, og midlene ble lagt til den fylkesvise ramma for RMP i Nordland og Nord-Trøndelag.

Det er stort behov for å styrke ordningen i årets jordbruksforhandlinger. Det er nødvendig med en betydelig økning av avsetningen av midler til ordningen. Bare i Nord-Trøndelag er behovet omkring 3 millioner kroner. Vi mener derfor det er stort behov for å øke ramma for RMP i Nord-Trøndelag, for å kunne prioritere nødvendige midler til kortnebbgås.

10. Økologisk landbruk

Økologisk landbruk bør utvikles i takt med markedet for økologiske produkter, slik at

produksjonen tilpasses etterspørselen. Økt prisuttak i markedet er avgjørende for både å dekke merkostnader og å sikre lønnsomheten i økologisk produksjon. *Nord-Trøndelag Bondelag mener det er avgjørende å sette fokus på produktive ordninger, som fremmer produksjon.*

Etter vår vurdering bør det ikke gis mer til arealstøtte. Virkemidlene må innrettes slik at de stimulerer til best mulig vekstskifte. Vi mener derfor det er ønskelig å omprioritere det spesielle arealtilskuddet til økologisk kornproduksjon til produkt- og kvalitetsbetaling, dvs tilskudd pr kg produsert korn. Vi mener også det bør settes minimumskrav til avling spesielt i økologisk kornproduksjon.

11. Velferdsordninger

Velferdsordningene er meget viktige for å sikre næringsutøverne mulighet for ferie og fritid, samt sikkerhet ved sykdom.

Nord-Trøndelag Bondelag mener satsene bør økes i takt med kostnadsutviklingen for arbeidskraft, slik at tilskuddet gir mulighet for ferie og fritid på dagens nivå. Sykdomsavløsningsordningen prioriteres fremst av de ulike velferdsordningene. Dersom en setter velferdsordningene opp mot andre ordninger, mener Nord-Trøndelag Bondelag at inntektsgivende tilskudd må prioriteres først.

Nord-Trøndelag Bondelag vil også i år påpeke behovet for å endre utbetalingsrutinene for avløsertilskuddet for ferie og fritid. Utbetaling bør deles i to utbetalingsomganger for å sikre god nok likviditet hos næringsutøverne til å utnytte ordninga. Nord-Trøndelag Bondelag mener også at tilskudd til sykdomsavløsning ikke bør avkortes for inntekt utenfor bruket.

I tillegg bør det gjøres endringer som likestiller nystartede produsenter av gris og kylling med andre produksjoner mht tilskudd til avløsning ved ferie og fritid. I dag vil disse produsentene først få utbetalt avløsertilskudd etter to års drift.

Nord-Trøndelag Bondelag mener også det er stort behov for å gjennomgå fødselspengeordningen for å sikre nystartede brukere nødvendige ytelser i en etableringsfase. Det vil si både etablering som selvstendig næringsdrivende og etablering av familie. Vi ser i dag at mange nye brukere har mangelfullt grunnlag for utbetaling av fødselspenger, og dette gjør situasjonen vanskelig for mange i en meget viktig fase av livet. Nyetablerte selvstendig næringsdrivendes rettigheter til fødselspenger må styrkes. Tilsvarende gjelder sykepenger.

12. Erstatningsordninger

Ønske om å ha med noe spesielt her?????

13. Kjøtt og egg

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er viktig å øke målpriser der det er mulig. Dersom volummodellen innføres på lammekjøtt, vil dette avskjære muligheten til å vedta økt målpris. Likevel tilsier markedet at både sauekjøtt og storfekjøtt har potensial for prisøkninger. Det er betydelig underdekning av sau- og storfekjøtt.

Nord-Trøndelag Bondelag støtter innstillingen fra Landbruksministerens ekspertgruppe for økt storfekjøttproduksjon. Spesialisert storfekjøtt/ammekuproduksjon må fortsatt styrkes. Beitetilskuddene må økes, og grovforlønnsomheten må som tidligere nevnt styrkes gjennom økning i arealtilskuddet for gras.

Nord-Trøndelag Bondelag mener som ekspertutvalget at det bør etableres en ordning med tilskudd til antall leverte slakt i året, for eksempel over 250 kg eller antall slakt over klasse O eller bedre. Nord-Trøndelag Bondelag foreslår at dette tilskuddet settes til kr 2000,- pr slakt. Dette vil stimulere til effektiv oppforing av slakt.

Nord-Trøndelag Bondelag ser det vanskelig å øke målpris på gris gitt markedssituasjonen. Nord-Trøndelag Bondelag mener imidlertid det er svært viktig å styrke dyretilskuddet for de 35 første purkene i griseproduksjonen til kroner 1000 pr purke.

Når det gjelder sau, ser vi en dramatisk reduksjon i saueholdet i fylket vårt. Nedgangen skyldes særlig rovviltproblematikk, og Nord-Trøndelag Bondelag er svært bekymra for utviklinga. Det er fortsatt behov for å øke lønnsomheten i denne produksjonen, samtidig som det haster alvorlig med å redusere rovviltbelastninga beitenæringene opererer under i Nord-Trøndelag. Dagens situasjon er ikke bærekraftig med hensyn til beitebruket i utsatte områder. Styrking av beitetilskuddene er et målretta virkemiddel for å stimulere til aktivt beitebruk.

Konsesjonsregelverket

Nord-Trøndelag Bondelag har i flere år argumentert for endring av konsesjonsregelverket for de kraftforkrevende produksjonene, for å sikre at intensjonene i regelverket følges. Dette er en forutsetning for at regelverket skal stå seg over tid, og bidra til å regulere strukturen i de kraftforkrevende produksjonene.

Det er et økende press for fradeling og utbygging av kraftforkrevende produksjoner på fraskilt tomt/industriomt. Nord-Trøndelag Bondelag mener det må innføres et krav i konsesjonsregelverket om at driftsenheter i de kraftforkrevende produksjonene selv skal eie 20 prosent av spredearealet.

14.Grønnsaker, frukt og potet

Følgende tekst stod i fjor – avvente grøntutvalgets prioriteringer

(Importvern og målpris

Nord-Trøndelag Bondelag vil uttrykke bekymring for importvernet og mulighetene for å øke produktprisene i grøntsektoren. Grøntsektoren opplever stadig oftere importpress på enkeltprodukter i perioder av året. Styrking av importvernet er helt nødvendig for å beholde og videreutvikle verdiskapinga i hele verdikjeden. Det må derfor etableres en fleksibel håndtering av tollvernet innenfor gjeldende handelsavtaler, slik at en kan skifte mellom kronetoll og prosenttoll ut fra hva som gir best beskyttelse for norsk produksjon. Dette krever politisk bevissthet og vilje.

Det er også svært viktig med en styrka satsing på kompetanse i næringa og rådgivningsapparatet, samt betydelig økte ressurser til sortsutvikling og plantevernmiddelutvikling. For å ivareta produksjonsmiljø med en viss avstand til de etablerte

pakkeristrukturane i potet- bær- og grøntsektoren, er det også viktig å innføre frakttilskudd til innfrakt til pakkeri.

Målpriser grønnsaker, bær og potet

For å dekke både økte produksjonskostnader og styrke økonomien innen grøntsektoren, mener Nord-Trøndelag Bondelag målprisene må økes på de produktene dette er mulig jf markedssituasjonen. En styrking av tollvernet må følges opp med målprisøkninger på flere produkter. Det foreslås at målprisen for poteter økes med 20 øre.

Arealtilskudd, og en betydelig satsing på investeringsvirkemidler

På grunn av stadig økende importpress, mener Nord-Trøndelag Bondelag det er grunn til å styrke budsjettoverføringene til frukt-, bær- og grøntsektoren. Det er viktig å stimulere til tilfredsstillende økonomi for heltidsbrukerne. Satsene bør justeres i takt med utviklingen i den grønne sektoren.

På grønnsaker foreslås følgende:

0-100 daa: 800 kr

Over 100 daa: 400 kr

På potet foreslås følgende:

Som korn

På bær må tilskuddsintervallet økes fra 0-40 daa til 0-60daa. Fra 60-100 daa foreslår vi halv sats. Dette vil i større grad gjenspeile den strukturen vi i dag har også innenfor frukt- og bærproduksjonen.

Som nevnt i tidligere kapittel er det stort behov for fornying av lagerstruktur i grøntsektoren. Investeringsvirkemidlene må styrkes betydelig, og grøntsektoren må prioriteres som andre produksjoner.

Kompetanse, forskning og utvikling

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er svært viktig å sikre Settepotetanlegget i Overhalla. Vi vil videre understreke viktigheten av å prioritere midler til ordningen statskontrollerte settepoteter. For å sikre langsiktighet i ordningen bør tilskuddene indeksreguleres.

Det er viktig å styrke avrensordningen for potet for å unngå et stort avfalls-/miljøproblem, samt fare for økt smittepress. Avrensordningen bidrar på denne måten til fornuftig ressursutnytting.)

15.Melk (ku og geit, kvoteordningen)

Melkeproduksjonen er hjørnesteinen i mange nordtrønderske kommuner og en bærebjelke i norsk landbruk. Spesielt i distriktsjordbruket. Økonomien i melkeproduksjonen er kritisk lav for brukere som nylig har investert i nytt driftsapparat med større produksjonsvolum. Stordriftsfordelene synes overvurdert, og de betydelige kapitalkostnadene som påløper i kjølvannet av nyinvesteringer rammer økonomien for denne gruppen spesielt hardt.

Det er derfor kritisk nødvendig å styrke økonomien både på kort og lang sikt, både gjennom marked, investeringsvirkemidler og budsjettstøtte. Dette for å sikre nødvendig fornying av driftsapparatet og å opprettholde melkevolumet til foredlingsindustrien i åra framover. Skal vi få nok melk framover, er det tvingende nødvendig at produsenter som investerer i større grad må få beholde rasjonaliseringsgevinsten.

Målprisøkninger vil være meget viktig framover.

Nord-Trøndelag Bondelag krever en økning i målprisen på 50 øre. Dette er nødvendig for å sikre nødvendig langsiktighet og optimisme i næringa.

Nord-Trøndelag Bondelag er kritisk til det etablerte distribusjonstilskuddet, som utbetales pr liter melk til Q-meieriene gjennom Prisetjvningsordningen (PU). Denne aktøren har nå endra sitt distribusjonssystem. Nord-Trøndelag Bondelag mener dette tilskuddet må trekkes tilbake. Dette vil gi rom for viktig økning av melkeprisen til produsent.

Nord-Trøndelag Bondelag mener også husdyrtilskuddet må økes, slik at tilskuddstrinnet med høyeste sats utvides til 26 kyr. Samtidig vil Nord-Trøndelag Bondelag øke arealtilskuddet for grovfor, gjennom å ta bort tilskuddsreduksjonen over 250 dekar grovfor. Beitetilskuddene må fortsatt økes, for å styrke grovforverdien.

Kvoteordningen – skal det signaliseres noe standpunkt ift kvotetak?

16. Skatt, avgift, avskrivninger, fond

Investeringsfond med skattefordel

Avskrivningssatser

Arveavgiften – reversere/kompensere

Dieselavgift

17. Annet

Inn på tunet

Nord-Trøndelag Bondelag mener en bør stimulere en forsterka satsing på Inn på tunet.